DEN DANSKE ØKONOMISKE SITUATION

I den ekstraordinære folketingssamling omkring månedskiftet august/september blev det vedtaget at fastsætte udskrivningsprocenten for personskatten for kalenderåret 1972 til 91, hvilket er uændret i forhold til året før. Udskrivningslovens bestemmelser om pristalsregulering af såvel personfradrag som grundbeløbsskala giver et personfradrag på 5.400 kr. i 1972 og en tilsvarende 9 pct. forhøjelse af alle trin i skalaen. Med udgangspunkt i en forventet stigning i de skattepligtige indkomster på ca. 11 pct. fra 1971 til 1972, skulle slutskatteprovenuet i 1972 for statens vedkommende blive på 18.765 mill. kr. mod 16.450 mill. kr. i 1971. Afregningen til kommunerne i finansåret 1972–73 er anslået til 15.035 mill. kr. og den samlede indbetaling af kildeskat til i alt 36.140 mill. kr.

Samtidig vedtoges det tidligere bebudede lovforslag om et loft over den kommunale og amtskommunale beskatning i regnskabsåret 1972–73. Loven fastsætter et maksimum for stigningen fra 1971–72 til 1972–73 i den enkelte kommunes og amtskommunes budgetterede provenu af indkomstskat (forskudsbeløb), ejendomsskatter m. v. I kommunerne må det udskrevne beløb for 1972–73 ikke overstige det budgetterede beløb for 1971–72 med mere end 7 pct. og i København og Frederiksberg kommuner maksimalt 11,5 pct. Maksimum for stigningen i amtskommunerne, der ikke får del i slutskatteopgøret for 1970, er på 20 pct. af de budgetterede beløb for ejendomsskatter og amtsfondsbidrag for 1971–72. Ud over de nævnte procenter kan der lægges et tillæg for kommuner med særlig kraftig befolkningstilvækst, ligesom der ved budgetteringen tages hensyn til udgifter, kommunerne er blevet pålagt som følge af statslige besparelser i forbindelse med den såkaldte støvsugerbandes virksomhed. Kommunernes samlede bruttolåntagning i 1972–73 forudsættes endvidere reduceret til godt 900 mill. kr. I 1970–71 udgjorde denne låntagning 2,5 mia. kr., og i indeværende finansår er den reduceret til omkring 1,7 mia. kr.

Fra 1970–71 til 1972–73 er virkningen en stigning i kommunernes samlede skatteudskrivning på 71,0 pct. Det finansielle spillerum for kommunerne under ét, dvs. skatter + lånoptagelse viser på de to år en stigning på knap 45 pct.

Finansplanen

Mill. kr.	1971-72 skøn	1972-73 skøn I	1972-73 skøn II
Forbrugsafgifter	19.300	20.150	
Direkte skatter	20.250	22.550	
Andre indtægter	1.250	1.375	
I alt indtægter	40.800	44.075	46.540
Udgifter uden for rammerne	22.150	24.600	
Udgifter på rammeområder	17.980	20.050	
Bevillingsreserver	170	225	
Reserve til pris- og lønstigninger	2.800	2.250	
÷ indtægter på udgiftsbudgettet	÷ 5.850	÷ 6.100	
Nettoudgifter på drifts-, anlægs- og udlånsbudgettet	37.250	41.025	42.100
Overskud på drifts-, anlægs- og udlånsbudgettet	3.550	3.050	4.440
Afdrag på lån	270	300	
÷ afdrag på statsgæld	÷ 415	÷ 420	
÷ Sociale pensionsfonds obligationskøb	÷ 570	÷ 760	
÷ fremrykket vejrefusion	600	–	
÷ ændrede toldkredit- og afregningsregler	÷ 750	–	
Andre kapitalbevægelser, netto	÷ 50	÷ 50	
Kasseoverskud	2.635	2.120	3.730

Sammen med de nævnte lovforslag offentliggjordes en finansplan for staten for 1972–73 og en revideret udgave for 1971–72. For det kommende finansår budgetteredes med et kasseoverskud på 2.120 mill. kr. og et 930 mill. kr. større overskud på drifts-, anlægs- og udlånsbudgettet. Ud over de nævnte forudsætninger vedrørende kildeskatten bygger budgettet på indtægtssiden på en forudsætning om en real forbrugsstigning på 2 pct. fra 1971 til 1972. Når bortses fra løn- og prisstigninger byggede planen på en vækst i de statslige udgifter på 3–3,5 pct. Reserven til pris- og lønstigninger i 1972–73 er et skøn over disse merudgifter i forhold til pris- og lønniveauet fra april 1971. Reserven skal således dække merudgifterne fra dette tidspunkt og frem til det forventede gennemsnitlige pris- og lønniveau i 1972–73.

Den 19. oktober blev folketinget overraskende præsenteret for den nytiltrådte regerings forslag om indførelse af en 10 pct. importafgift. Særtolden fik virkning fra den 21. oktober og omfatter omkring 55 pct. af den samlede import, idet fødevarer og råvarer så vidt gørligt fritoges. Afgiften op-

hører ultimo marts måned 1973, på hvilket tidspunkt den interne toldafvikling over for medlemmerne i EF ligeledes påbegyndes i tilfælde af dansk medlemskab. Særtolden aftrappes inden for gyldighedsperioden, således at satsen 10 pct. gælder frem til udgangen af juni måned 1972, hvorefter satsen er 7 pct. i den resterende halvdel af året og i januar kvartal 1973 4 pct.

Særtolden er anslået at ville indbringe godt 2 mia. kr. i alt, men fordelt på to finansår. Særtolden giver imidlertid anledning til en række andre korrektioner af finansplanen, som i den herefter reviderede udgave for 1972–73 ender op med et kasseoverskud på 3.730 mill. kr. En del af provenuet returneres således i form af eksportrestitution. Tolden medfører en stærkere prisstigning end oprindelig forudsat og dermed et større provenu af moms, hvorimod registreringsafgiften for biler vil blive formindsket på grund af, at mindre salg provenumæssigt ikke overstiges af den højere pris. Prisstigningerne sikrer i hvert fald en dyrtidsportion efter reguleringspristallet for januar, hvilket ikke indgik i den oprindelige finansplan for 1972–73. Til gengæld forøges indkomstskattegrundlaget for 1972 med en heraf følgende større indgang af kildeskat for såvel kommuner som stat. For den kommunale andels vedkommende vil denne dog ikke komme til udbetaling fra staten før november 1973, hvor det interne opgør mellem staten og kommunerne vil finde sted vedrørende indkomståret 1972. Hele det forøgede provenu vil således tilfalde staten i første omgang.

Samtidig med fremlæggelsen af lovforslaget om udskrivningsprocenten for 1972 offentliggjordes en økonomisk oversigt, hvori der for første gang blev taget hul på problematikken omkring udsigterne for den danske økonomiske udvikling i 1972. Udviklingen i det forløbne års tid konstateres at have været præget af meget beherskede udsving i efterspørgsel og aktivitet, en fremadskridende afspænding i den indre økonomi og en nedgang i betalingsbalanceunderskuddet. Stabilitet præger næsten alle dele af efterspørgslen. Blandt andet som en følge af en langsommere vækst i tilgangen til arbejdsstyrken har virkningen på ledighedsniveauet været relativt beskeden, og man skønnede et årsniveau på omkring 4 pct.

Stabiliteten i økonomien har bevirket, at importen regnet i faste priser stort set har været uændret i et års tid. Effekten heraf er kun i reduceret omfang slået igennem på betalingsbalancen, fordi der har været fortsat kraftig opgang i importpriserne.

Om udsigterne for den resterende del af året hed det i oversigten, at en række forhold isoleret kunne pege i retning af en udvikling med en mere udtalt dæmpning af efterspørgsel og aktivitet. Der skønnes imidlertid på andre områder at være betydningsfulde modgående kræfter i bevægelse. Eksternt gælder dette således for industrieksportens vedkommende, hvor der antages at være gode udsigter til væsentlig hurtigere stigning end

i vintermånederne 1970–71. I den indre økonomi pegedes på stærkere vækst i blandt andet landbrugets investeringer og i boligbyggeriet, og med mulighed for at slutskatteopgøret under kildeskatten ville komme til at virke stimulerende på det private forbrug. Dette dels på grund af mindre provenu end tidligere skønnet og dels fordi der er en forskydning mellem udbetaling af overskydende skat og indbetaling af restskat.

Sammenlagt forventedes dog ikke nogen hurtig opgang i efterspørgslen, men tilstrækkeligt til at ledighedsniveauet i hvert fald ikke ville stige. For betalingsbalancens vedkommende skønnedes en fortsat forbedring i anden halvdel af 1971 og mest udtalt i oktober kvartal. Underskuddet kunne næppe forventes at komme ned på 3 mia. kr. for året som helhed.

En fortsat opgang i den internationale konjunktur skulle danne en god baggrund for en betydelig udvidelse af den danske industrieksport i 1972. Under forudsætning af, at et for stærkt indre pres ikke blokerer, skulle der være mulighed for en fremgang i industrieksporten i 1972 på 15–16 pct. i løbende priser. Sammenfattende skønner sekretariatet en samlet vækst i den løbende valutaindtjening på ca. 12 pct. eller godt 3,5 mia. kr. mod ca. 9 pct. i 1971. På udgiftssiden forventes en betydelig reduktion af prisstigningerne fra de 4–5 pct., som 1971 har været plaget af.

I den indre økonomi antager oversigten også en noget stærkere opgang i 1972. Det offentliges efterspørgsel vil fortsat være konjunkturstimulerende omend lidt svagere, hvorimod der forventes fornyet og betydelig opgang i landbrugets investeringsomfang og i boligbyggeriet. Efter særtoldens indførelse er oversigtens forudsætninger om pris- og lønudviklingen forældede. Disse byggede på antagelser om en gennemsnitlig stigning i pengeindkomsterne på knap 10 pct., en realindkomstforbedring på godt 4 pct. og en stigning i den disponible indkomst lidt større end i de sidste år. Kombineret med en efterhånden voksende beskæftigelse skulle disse antagelser lede til en stigning i det private forbrug, der var større end i indeværende år, hvor den skønnes at blive på godt og vel 2 pct. Virkningerne af kildeskatten gør det imidlertid fortsat vanskeligt at bedømme forbrugsudviklingen.

Stagnationen i byerhvervenes investeringer forventedes som omtalt også at høre op, hvilket sammen med de refererede forbrugsantagelser skulle føre til en samlet stigning i byerhvervenes produktion på godt 4 pct. Landbrugets bidrag ventes at trække den samlede produktionsstigning noget ned, men totalt forventes der på denne baggrund en stigning i antallet af beskæftigede med 1–1,5 pct. Stigningen i importværdien skønnes herefter at blive 8–10 pct.

I første halvdel af 1972 forventes en bedring af betalingsbalancestillingen. For andet halvår er man i oversigten mere usikker, idet man ikke mener at kunne se bort fra »muligheden af, at konjunkturforløbet i 1972

Handelsbalancen

	Indførsel		Udførsel		Merindførsel	
	1970	1971	1970	1971	1970	1971
	mill. kr.					
Januar	2437	2394	1755	1820	682	574
Februar	2524	2567	1841	1970	683	598
Marts	2655	3477	2086	2332	569	1145
April	3021	2415	2195	2098	831	317
Maj	2691	2954	1878	2340	813	614
Juni	2935	3165	2141	2397	794	768
Juli	2461	2476	1851	1879	611	597
August	2456	2529	1997	2292	459	237
September	2640		2147		493	
Oktober	2792		2304		488	
November	3158		2343		814	
December	3108		2133		974	
I alt	32885		24672		8211	

gradvis får en sådan styrke, at der i den sidste del af året på ny danner sig et efterspørgselspres. I betragtning af nødvendigheden af at opnå en hurtig og betydelig reduktion af betalingsbalanceunderskuddet, vil det ikke være forsvarligt at lade en sådan situation udvikle sig«, hedder det advarende i oversigten fra august–september. Det må antages, at den gennemførte særtold på flere væsentlige punkter skubber til de antagelser, der blev gjort i oversigten, men en ændret vurdering af 1972 foreligger endnu ikke.

UDENRIGSHANDEL OG BETALINGSBALANCE

Den gunstige udvikling i udenrigsomsætningen, som for alvor viste sig fra april måned, er fortsat. Årsagen er primært at søge i den helt flade importudvikling. Målt i forhold til den tilsvarende periode i 1970 har importen ligget 4–5 pct. højere, hvilket i det store og hele svarer til de prisstigninger, den har været behæftet med. Prisstigningerne, især på råvarer, kulminerede omkring marts og april. Ifølge engrosprisindekset for importerede varer har der været tale om en stagnerende prisudvikling siden februar.

Indførslen i årets første otte måneder er nået op på 22,2 mia. kr., hvilket er knap 1 mia. kr. mere end i det samme tidsrum af 1970 svarende til 4,6 pct.

Stigningstakten i eksporten er også reduceret i forhold til sidste år, men

ligger dog på knap 9 pct. for årets første otte måneder. Et år tidligere var væksten i samme tidsrum knap 12 pct. For 1971 svarer dette til en samlet eksport på 17,1 mia. kr., hvilket er ensbetydende med et underskud på handelsbalancen i perioden januar–august på 5,0 mia. kr. – i forhold til 1970 en reduktion på 1/2 mia. kr. eller 7,6 pct. Når bortses fra marts måned har merindførslen i alle årets måneder været mindre end i 1970.

I august måned var den samlede eksport ca. 15 pct. over august 1970. For industrieksportens vedkommende var opgangen på 17 pct., medens eksporten af landbrugsvarer var af stort set samme beløbsmæssige størrelse som sidste år.

Målt i forhold til den tilsvarende periode i 1970 har eksporten af animalske landbrugsvarer i januar–august været et halvt hundrede mill. kr. mindre i år. Derimod har der været en pæn vækst i udførslen af kød- og mælkekonserves. Den reducerede stigningstakt i industrieksporten må formentlig først og fremmest tilskrives konjunkturafmatningen i vigtige aftagerlande som Sverige og Vesttyskland. Eksporten af industrivarer er 1.165 mill. kr. større i år, hvor den samlede eksport er nået op på 11.180 mill. kr. Af eksportfremgangen falder godt 400 mill. kr. på gruppen maskiner og instrumenter.

Betalingsbalancen for første halvår viser et samlet underskud på 2,5 mia. kr. eller kun et par hundrede mill. kr. mindre end i 1. halvår 1970. Der er dog en betragtelig forskel mellem de to år, når man ser på kvartalstallene, idet 1. kvartal 1971 medførte et underskud på næsten 1/2 mia. kr. mere end året før. I april kvartal var underskuddet derimod på 1.600 mill. kr. i 1970 mod 945 mill. kr. i år. Den reducerede vækst i importen har medført en mindsket underskudsfinansiering gennem kortfristet låntagning. Den private kortfristede nettolåntagning i 1. halvår har været 900 mill. kr. mod 1.350 mill. kr. i 1970. Modsvarende har den offentlige låntagning været godt 600 mill. kr. større i år.

PENGE- OG KREDITFORHOLDENE

Nationalbankens tilsagn om likviditetsstøtte til bankerne i 1971, således at disse blev i stand til at udnytte udlånsloftet, er gennemført i form af en gradvis frigivelse af de beløb, som banker og sparekasser har bundet i Nationalbanken i henhold til deponeringsforpligtelserne. Frigivelsen påbegyndtes pr. 1. juli med en femtedel, og ved en forhandling mellem de implicerede parter i september måned blev der truffet aftale om en ophævelse af deponeringen pr. 1. oktober. Udlånsloftet fastholdes derimod i sin hidtidige form resten af året. Den likviditetslettelse, som bankerne har oplevet i de seneste måneder, omsættes således ikke i forøgede udlån.

Nettotilgang af børsnoterede obligationer

	1968	1969	1970	1971
Januar	357	949	485	459
Februar	605	1208	886	1116
Marts	596	1540	917	1450
April	495	1101	883	1568
Maj	693	864	759	1071
Juni	548	873	1292	1440
Juli	623	817	982	999
August	885	769	1055	1215
September	911	918	930	1077
Oktober	1247	855	963	
November	1200	1047	868	
December	1105	835	758	
Hele året	9265	11776	10778	

I den senest oplyste måned, september, steg bankernes indlån med 259 mill. kr. og udlånene med 576 mill. kr. I samme måned 1970 steg udlånene med samme beløb, medens indlånene i denne måned faldt med 325 mill. kr. For sparekassernes vedkommende var indlånsstigningen i september 283 mill. kr. og udlånsstigningen 273 mill. kr. Også for sparekassernes vedkommende var udlånsstigningen i september på niveau med forholdene i 1970, medens indlånsstigningen i dette år var ca. 150 mill. kr. mindre.

I perioden oktober 1970–september 1971 er bankernes indlån gået i vejret med 7,6 pct. svarende til godt 1.900 mill. kr. Væksten i udlånene har været på 2.425 mill. kr., hvilket svarer til en stigning på 5,3 pct. Sparekassernes indlåns- og udlånsstigning var i samme tidsrum henholdsvis 1.254 mill. kr. og 821 mill. kr., hvilket for udlånenes vedkommende betegner en mærkbar reduktion i forhold til et år tidligere.

Nettotilgangen af børsnoterede obligationer har i årets første 9 måneder andraget 9,6 mia. kr., hvilket er næsten 1 mia. kr. mere i tilgang end i samme periode af 1970. Målt på perioden oktober–september har tilgangen været 2 mia. større i år. Den samlede cirkulerende mængde af børsnoterede obligationer var ved udgangen af september måned nået op på 95,5 mia. kr.

PRISER, FORBRUG OG INVESTERING

Reguleringspristallet for juli blev 103,3 og udløste dermed for første gang

Prisindeks

	Råvare-prisindeks	Engros-prisindeks	Forbruger-prisindeks		Måneds-prisindeks
	1970	1971	1970	1971	1971
	1970 = 100	1968 = 100	1964 = 100		Jan. 1971 = 100
Januar	107	114	140,3	149,7	100,0
Februar	108	114	141,3	149,7	100,0
Marts	109	114	142,1	149,8	100,1
April	108	115	142,5	151,3	101,2
Maj	107	115	143,8	153,7	103,1
Juni	106	116	143,9	154,2	103,4
Juli	105	116	146,8	154,4	103,5
August	102	116	147,1	155,0	104,0
September			148,4	156,1	104,8
Oktober			148,8		
November			149,8		
December			149,7		

en af de nye og tunge dyrtidsportioner. Denne kom til udbetaling i september/oktober. Ifølge dyrtidsreguleringsordningen på det private arbejdsmarked og for statens tjenestemænd udløses en dyrtidsportion for hver tre points stigning i reguleringspristallet. Månedsprisindekset til brug for beregningen af reguleringspristallet steg i august med 0,5 og i september med 0,8 til 104,8. Det er indekset for november, december og januar, som tilsammen bliver til reguleringspristallet for januar, der også er lønregulerende. På baggrund af de allerede indtrufne stigninger i månedsindeksene og med kendskab til en række forestående prisstigninger i blandt andet offentlige takster var det den almindelige opfattelse, at en dyrtidsportion også ville komme til udbetaling efter januarpristallet. Efter særtolden er der ikke tvivl herom.

Stigningen i månedsprisindekset for september skyldes for mere end halvdelens vedkommende stigninger for fødevarer. Indekset for fødevarer er fra juni til september gået op fra 103,7 til 106,9. Der har herudover været betydelige opgange i indeksene for beklædning, dag- og ugeblade, brændsel m. fl.

Forbrugerprisindekset, der inkluderer skatter og afgifter nåede for september op på 156,1, hvilket er ensbetydende med, at niveauet for den forløbne del af 1971 i forhold til samme periode i 1970 er ca. 6 pct. højere. Indekset var stabilt frem til og med marts i år, hvorefter der i april og maj indtraf betydelige forhøjelser, som senere er fortsat.

Engrosprisindekset fremtræder nu i en ny og moderniseret udgave med

Indeks for detailomsætningen

	Januar–februar	Marts–april	Maj–juni	Juli–august	September–oktober	November–december
			1968 gnstl. = 100			
1969	96	102	109	111	111	133
1970	109	113	124	124	124	144
1971	115	125	130	134		

1966 som vægtbasis og 1968 som prisbasis. Den ny udgave åbner ikke mulighed for sammenligninger på månedsbasis med de foregående år. men derimod med gennemsnit for 1969 og 1970. For august er indekset beregnet til 116 mod 112 for 1970 gennemsnit. Fordelt efter oprindelse viser indekset for danske varer en væsentlig hurtigere prisopgang i indeværende år end for importvarernes vedkommende.

Råvareprisindekset har været faldende hver måned siden marts, hvor indekset nåede 109. For august blev indekset 102 efter et fald på 3 points, der især skyldes et fald i priserne på brændselsstoffer.

Detailomsætningen af forbrugsvarer var i månederne juli–august ca. 8 pct. større end i de samme måneder året før. Omsætningen af nærings- og nydelsesmidler er steget ca. 9 pct., beklædningsgruppen 4 pct. og andre forbrugsvarer 6 pct. Der har som omtalt været betydelige prisstigninger i den omhandlede periode, således at den reelle omsætningsfremgang kommer ned på et par procent. Danmarks Statistik offentliggør nu detailomsætningen i sæsonkorrigeret form, således at de regelmæssige sæsonsvingninger i omsætningen renses ud. Endvidere har man påbegyndt udsendelse af deflaterede sæsonkorrigerede detailomsætningsindeks, således at der tillige tages hensyn til de stedfundne prisændringer. Der fremkommer herefter et udtryk for ændringerne i mængderne af almindelige forbrugsvarer, korrigeret for de normale sæsonsvingninger.

At den afsvækkede forbrugsefterspørgsel har holdt sig igennem den forløbne del af året fremgår også af tallene for nyindregistrerede motorkøretøjer. Fra januar til september er der blevet indregistreret 80.595 personbiler eller godt 10.000 færre end i samme periode 1970.

Antallet af påbegyndte lejligheder har i det sidste halve års tid ligget godt et par tusinde over sidste års niveau. Det igangværende boligbyggeri var i årets første halvdel betydeligt under sidste års niveau. I de større byområder har der i perioden januar–august været 34.490 lejligheder under opførelse mod 40.264 året før. Påbegyndelserne er knap 2.000 større i år og fuldførelserne i dette område godt 1.000 mindre.

Industriens beskæftigelse og løn

	Antal ansatte		Beskæftigelsesindeks		Lønsums-indeks 1971	Timeløns-indeks 1971
	1970	1971	1970	1971		
	1000 prs.		1968 gnstl. = 100			
Januar	402,0	403,9	102,3	102,8	137,0	132,2
Februar ..	405,4	403,1	107,0	104,0	139,3	133,9
Marts	406,6	402,3	110,9	102,9	142,5	138,5
April	406,0	399,2	111,7	105,2	152,0	144,5
Maj	405,2	399,5	109,4	103,9	150,8	145,2
Juni	411,8	403,7	109,5	103,3	149,8	145,0
Juli	408,7	399,3	71,9	69,9	104,6	149,6
August			106,0			
September .			108,7			
Oktober ..			108,4			
November .			108,0			
December .			96,6			

PRODUKTION OG BESKÆFTIGELSE

Ved udgangen af juli, som er den senest foreliggende opgørelse, beskæftigede industrien i alt 399.300 personer, hvilket er en nedgang på 2,3 pct. på et år. Forskydningen dækker over en nedgang i arbejderantallet på omkring 12.000 og en stigning i funktionærstaben på godt 2.500. Kun inden for nærings- og nydelsesmiddelindustri og transportmiddelindustri er beskæftigelsen højere end i 1970. Størst tilbagegang i beskæftigelse findes i træ- og møbelindustrien.

Beskæftigelsesindekset, der viser udviklingen i antallet af udførte arbejdstimer, er formindsket med knap 3 pct. i forhold til juli måned 1970. Dette indeks korrigeres for ulige antal arbejdsdage i måneden og helligdage, men ikke for ferie, hvilket er forklaringen på det kraftige fald fra juni til juli. Af arbejdsformidlingsstatistikken for september fremgår, at der er sket en betydelig reduktion i antallet af ledige stillinger. Ultimo september 1971 var der således 3.791 ledige stillinger tilmeldt, hvorimod antallet året før var 9.527.

Det gennemsnitlige antal ledige i september måned var 18.800 mod 19.500 i august, svarende til arbejdsløshedsprocenter på henholdsvis 2,3 og 2,4. Faldet skønnes alene at være en følge af bedre vejrforhold. Ledigheden ligger fortsat på et dobbelt så højt niveau som året før, hvor arbejdsløshedsprocenterne i de samme måneder var 1,0 i august og 1,4 i september. Arbejdsmændenes ledighedsprocent har ligget på omkring 3 i de sidste par måneder svarende til 7–8.000 mand.

Timelønsindekset, der er et indeks for arbejdernes gennemsnitlige timefortjeneste, er for juli beregnet til 149,6, svarende til en stigning på 3,2 pct. i forhold til den foregående måned. I en kommentar oplyser Danmarks Statistik, at det kun er den mindste del (1,1 pct.) af stigningen i indekset, der skyldtes stigning i arbejdernes timefortjeneste. Resten af stigningen (2,1 pct.) tilskrives, at samlet industriferie i juli er mest udbredt i industrigrupper med lavere summarisk timeløn, medens industrigrupper med højere summarisk timeløn i større omfang spreder ferien. Industrigrupper med høj timeløn kommer derved til at indgå med større vægt i timelønsindekset for juli end for årets øvrige måneder, med det resultat, at indekset for den samlede industri i juli påvirkes opad. Fra januar til juli har der været en stigning i timelønsindekset på 12,3 pct. De største forskydninger findes inden for nærings- og nydelsesmiddelindustri og transportmiddelindustri.

Både for lønsumindekset og timelønindekset gælder det, at ændringer i arbejdskraftens sammensætning inden for de enkelte industrigrene og ændringer i de anvendte lønsystemer påvirker indeksene. Lønsumindekset viser udviklingen i den samlede lønsum til industriens arbejdere.

KONJUNKTURBAROMETRENE

På trods af en serie uopfyldte forventninger er industrien tilsyneladende fortsat præget af optimisme med hensyn til den fremtidige udvikling. April kvartal var skuffende, og det kan nu konstateres, at den faktiske udvikling i juli kvartal heller ikke stod mål med forventningerne. Der forventedes en produktionsstigning, men der blev faktisk et mindre fald. Beskæftigelsen forventedes at være uændret, men der har faktisk været en betydelig tilbagegang. Såvel ordreindgangen fra hjemmemarked som eksportmarked var antaget at ville vokse, men der blev faktisk kun stagnation. Lagrene af såvel færdigvarer som råvarer er reducerede, således som ventet. Investeringerne har været omtrent uændrede, idet investeringsplanerne i kvartalets løb er blevet ændret i nedadgående retning. Ved udgangen af tredje kvartal anførte 15 pct. af virksomhederne, at de manglede arbejdskraft mod 24 pct. ved udgangen af andet kvartal.

Industriens forventninger til årets sidste kvartal peger som nævnt atter i opadgående retning. Således forventer 26 pct. af industrien stigende produktion og kun 18 pct. mindre. Beskæftigelsen vil dog fortsat være vigende, idet 19 pct. forventer at beskæftige et færre antal arbejdere og kun 12 pct. flere. Ikke mindre end 25 pct. af industrien forventer større ordreindgang fra eksportmarkederne og kun 13 pct. mindre. Også fra hjemmemarkedet er antagelserne optimistiske med hensyn til ordrer. Råvarelagrene forventes

Konjunkturbarometer. Hele industrien

	Faktisk forløb i juli kvartal 1971 i forhold til april kvartal 1971			Forventet forløb i oktober kvartal 1971 i forhold til juli kvartal 1971		
	mindre	omtrent uændret	større	mindre	omtrent uændret	større
	Pct.					
Produktion	21 (15)	59 (64)	20 (21)	18	56	26
Antal beskæftigede arbejdere, ultimo kvartalet ..	22 (10)	65 (80)	13 (10)	19	69	12
Ordreindgang fra hjemmemarked	24 (16)	51 (62)	25 (22)	12	70	18
Ordreindgang fra eksportmarked	27 (16)	50 (61)	23 (23)	13	62	25
Færdigvarelagre, ultimo kvartalet	28 (24)	53 (63)	19 (13)	21	61	18
Råvarelagre, ultimo kvartalet	28 (26)	60 (65)	12 (9)	20	68	12
Samlede løbende investeringer	10 (9)	78 (77)	12 (14)	12	78	10
Investeringsplaner, ændret i kvartalet	9 .	87 .	4 .	.	.	.

Anm. Tallene i parentes angiver forventningerne for juli kvartal, således som de fremgik af forrige konjunkturbarometerundersøgelse.

at være reducerede ultimo kvartalet, ligesom 21 pct. forventer reducerede færdigvarelagre og kun 18 pct. større. Investeringerne antages at blive omtrent uændrede. Forventningerne er uensartede for de forskellige industrigrupper. Fremgang ventes især af gummiindustri, tekstilindustri og møbelindustri, hvorimod tilbagegang skulle præge mineralolie- og kulproduktindustri.

Bygge- og anlægsvirksomhedernes forventninger til juli kvartal blev i det store og hele opfyldt, hvad angår produktionen. Derimod blev beskæftigelsen klart ringere end ventet, først og fremmest ved reparation og vedligeholdelsesarbejder. 27 pct. af virksomhederne forventede at have en større ordrebeholdning ved udgangen af kvartalet, og ligeså mange forventede en mindre. Faktisk havde 34 pct. en mindre ordrebeholdning og kun 24 pct. fik en større.

Forventningerne til oktober kvartal er på grundlag heraf klart drejet i pessimistisk retning. Således forventer 31 pct. af virksomhederne at få en mindre produktion og 12 pct. en større. Beskæftigelsen forventes reduceret i 34 pct. og forøget i 10 pct. af virksomhederne med særlig kraftig reduk-

Konjunkturbarometer. Bygge- og anlægsvirksomhed

	Faktisk forløb			Forventet forløb		
	Juli kvt. 1971 i forhold til april kvt. 1971			Okt. kvt. 1971 i forhold til juli kvt. 1971		
	mindre	omtrent uændret	større	mindre	omtrent uændret	større
	pct.					
Udførte bygge- og anlægsarbejder	17 (18)	53 (55)	30 (27)	31	57	12
Beskæftigelse i alt (ultimo)	22 (16)	53 (59)	25 (25)	34	56	10
Heraf ved:						
Nybyggeri	25 (17)	43 (57)	32 (26)	32	55	13
Reparation og vedligeholdelse	16 (13)	69 (60)	15 (27)	30	64	6
Anlægsarbejder	25 (20)	56 (62)	19 (18)	48	42	10
Ordrebeholdning (ultimo)	34 (27)	42 (46)	24 (27)	39	47	14

Anm. Tallene i parentes angiver det forventede forløb, således som det fremgik af indberetningerne i begyndelsen af juli.

tion ved anlægsarbejder og reparation og vedligeholdelsesarbejder. Kun 14 pct. af bygge- og anlægsvirksomhederne venter ved udgangen af 1971 at have en større ordrebeholdning end ultimo juli kvartal. Derimod skønner 39 pct, at have en mindre. Entreprenører, snedkere og malere venter især tilbagegang i oktober kvartal. Det bør tilføjes, at virksomhederne ved disse konjunkturbarometerundersøgelser anmodes om at se bort fra normale sæsonmæssige ændringer, hvilket naturligvis er særlig vanskeligt inden for byggeriet. I det omfang det ikke lykkes at se bort fra sæsonen overvurderes den konjunkturbetingede op- og eller nedgang i forhold til forrige kvartal.

29. 10. 1971
P. M.